PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 3. štev. 551 - Cena 5 lir - 3 jugolire - 2 din | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | TRST četrtek, 27. marca 1947 | UREDNISTVO in UPRAVA. PIAZZA GOLDONI št. 1 - I. Tel. št.: Ur. 93806, 93808 Upr. 93807. Rokopisi se ne vračajo

V interesu tako Italije kot STO-ja in Jugoslavije je, da v mejah možnosti iskreno sodelujejo.

VSE DEMOKRATIČNE SILE NAJ SE ZDRUŽIJO V BLOK, OB NJEM SE BODO RAZBILI VSI POSKUSI PREPORODA FAŠIZMA

Brezbrižnost v tem času pomeni zavestno ali nezavestno sokrivdo za izzivalne spletke

Že dolgo je, ko so delovne množice opozorile tržaško javno mnenje na izzivalne spletke fašizma in neofašizma.

Dne 23. marca so elementi dvigajočega se fašizma vprizorili manifestacije čisto skvadrističnega kova in trosili letake, ki opevajo fašizem in pozivajo na sovraštvo.

DELAVCI!

Osrednji odbor za sindikalni sporazum poziva vse demokratične sile, naj se združijo v enotni blok, ki bo lahko oviral in preprečil sleherni poizkus obnove in razvoja fašizma.

Prišel je čas, ko se morajo vse demokratične sile združiti, da se skupno uprejo fašistični reakciji in da se borijo za obrambo miru in demokracije.

DELAVCI!

Strnite se okrog svoje enotne sindikalne organizacije, ki je trden branik v razredni borbi, mogočna barikada demokratičnega bloka, ob kateri se bo razbil sleherni poizkus obnove fašizma.

Nihče ne sme ostati izven te borbe, ker vsaka brezbrižnost pomeni dezertacijo, pomeni biti zavestno ali nezavestno sokriv izzivalnih spletk.

DELAVCI!

Naj poziv Osrednjega odbora za sindikalni sporazum ne ostane brez odmeva!

Naprej za obrambo enotnosti, miru, demokracije in dela!

OSREDNJI ODBOR ZA SINDIKALNI SPORAZUM

Jugoslavija povabljena v Moskvo

Pariz, 26. — Moskovski radio poroča, da je Svet zunanjih ministrov sklenil povabiti v Moskvo jugoslovanskega predstavnika, da obrazloži stališče Jugoslavije glede mirovne pogodbe z Avstrijo.

Rim, 26. — Italijanska trgovska delegacija, ki jo vodi Raffaele Mattioli, svetovalec pri trgovski banki, je danes zvečer z vlakom odpotovala iz Rima v Jugoslavijo.

Trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Bolgarijo

Sofija, 26. — Radijska postaja javlja, da bodo v kratkem podpisali trgovinsko pogodbo med Bolgarijo in Jugoslavijo.

Finančni položaj STO-ja na dnevnem redu Sveta zunanjih ministrov

Moskva, 26. — Vsi odbori moskovske konference so danes nadaljevali z delom. Namestniki za Avstrijo so obravnavali gospodarske določbe mirovne pogodbe za Avstrijo. Na seji, ki ji je predsedoval ameriški delegat Clark, je bil dosežen sporazum glede plovbe na Donavi. Govorili so tudi o političnih vprašanjih.

Koordinacijski odbor sveta zunanjih ministrov je nadaljeval s proučevanjem sovjetskih predlogov, ki hočejo ščititi begunce v taboriščih na zahodnih področjih pred manevri nacističnih elementov, ki gospodarijo v taboriščih. Sovjetska delegacija je konkretno predložila takojšen razpust vseh obstoječih organizacij na zahodnih področjih, katerih cilji so sovražni interesom katere koli zavezniške države. Francoski delegat Alphand je odobraval sovjetski predlog in predlagal neznatne spremembe besedila. Angloameriška predstavnika pa sta nasprotovala.

Tudi Jugoslavija in Italija bosta govorili o financah STO-ja

Svet zunanjih ministrov je danes razpravljal o treb vprašanjih: sodelovanje Jugoslavije pri sestavljanju avstrijske mirovne pogodbe, finančni položaj Trsta ter prvi in drugi del poročila namestnikov o proceduri za sestavljanje nemške pogodbe.

Prvi del vprašanj je sprožil Molotov. Soglasno je bilo sklenjeno, da bosta Jugoslavija in tudi Italija povabljeni, da prikažeta svoje stališče glede finančnega položaja tržaškega svobodnega ozemlja.

Svet zunanjih ministrov je prešel nato na mirovno pogodbo. Že prvi del poročila namestnikov je vseboval nekaj tok, ki so se pokazale že na prejšnjih sejah in katerih rešitev povzroča težave. Zunanji ministri so še enkrat potrdili že svoja obrazložena stališča in nato ponovno predložili prvi del namestnikom razen prve točke, seznama udeležencev na mirovni konferenci. O tem vprašanju bo na predlog Molotova čez nekaj dni razpravljal Svet zunanjih ministrov.

Drugi del poročila namestnikov je vzbudil težave glede sodelovanja zavezniških držav pri sodelovanju še pred mirovno konferenco.

Sovjetski predstavnik Molotov je opozarjal na potsdamske sklepe in poudarjal, da se Svet zunanjih ministrov ne sme spremeniti v konverzacijski klub. Neposredno zainteresirane države je treba povabiti, naj posamezno predlože svoje stališče pred stalnimi odbori Sveta zunanjih ministrov. Bevin je bil podobnega mnenja, Marshall pa je ugovarjal.

Na predlog Molotova je bil tudi ta del poročila ponovno predložen namestnikom.

Ob koncu seje so štirje veliki uporabili skoraj uro časa za diskusijo o jutrišnjem dnevnem redu. Koncno so sklenili, da bodo jutri razpravljali o sledečih točkah:

1. proučevanje finančnega položaja Tržaškega svobodnega ozemlja, 2. ameriški memorandum o nemških dobroimetjih v Avstriji, 3. proučevanje poročila koordinacijskega odbora, v kolikor bo do jutri pripravljeno.

Danes je prišel v Moskvo avstrijski zunanji minister dr. Karl Gruber s svojim spremstvom, ki bo zaslišan v zvezi z avstrijsko mirovno pogodbo.

General Marshall je danes predložil Molotovu, naj bi o kitajskem vprašanju razpravljali pismeno. Molotov je odgovoril, da taka oblika diskusije o kitajskem položaju ni zadovoljiva, vendar pa je pristal na Marshallov predlog. Kopije pismenih dokumentov, v katerih bodo zunanji ministri razpravljali o Kitajski, bodo predložene kitajski vladi.

GOSPODARSKE VESTI

Denarni obtok v Franciji je 6. marca znašal 747 milijard 922 milijonov frankov in je bil za 10 milijard večji kakor prejšnji teden. To povečanje gre predvsem na račun predujmov, ki jih je Francoska narodna banka odobrila državi in ki znašajo 13.500 milijonov.

Proga Nikšič-Titovgrad. Dela za zgraditev proge Nikšič-Titovgrad (Podgorica) so se že pričela. Zdaj gradijo pomožne poti. Najtežje delo na progi bo vrtanje predora, ki bo dolg 1.240 m. Do zdaj so že izvrtali 70 metrov na predelu Nikšiča. Progo bo gradilo vse črnogorsko ljudstvo. Mladina organizira prve delovne brigade za progo Šamac-Sarajevo in Nikšič-Titovgrad.

Novo tramvajsko progo v Zagrebu, ki bo vezala glavni in zahodni kolodvor, bodo začeli te dni graditi. Člani ljudske fronte bodo prispevali 22.500 prostovoljnih delovnih ur.

Pogozditev Hrvatske. Letos bodo pogozdili na Hrvatskem 4.960 ha goljav in 4.270 ha razredčenih gozdov. Gozdovi na ozemlju LR Hrvatske so zelo trpeli že pred vojno. Zaradi neracionalnega gozdarstva v bivši Jugoslaviji, ki je bilo pod vplivom tujega kapitala, se je gozdni zaklad zmanjšal v 25 letih od 300 milijonov kub. metrov na 180 milijonov kub. metrov, to se pravi za 40%. Letos bodo posejali rad 83.000 kg raznega semena in posadili okoli 14 milijonov sadik. Za to delo bo potrebno 100.000 delovnih dni.

KRATKE VESTI

PRAGA. — Praška radijska postaja javlja, da misija ustanove Unra zapušča Češkoslovaško.

CENTRALIA (Illinois). — Zaradi eksplozije v nekem premogovniku je sto rudarjem onemogočen izhod iz rudnika. Podrobnosti še ni.

FRANKFURT. — Nemško kazensko sodišče je obsodilo na smrt dva zdravnika iz klinike v Hadamarju, ker sta bila odgovorna za usmrtitev nad 40.000 neozdravljivih bolnikov in slaboumnih.

LONDON. — Churchill in njegova soproga sta priredila na svojem domu v Londonu sprejem na čast parlamentarnim poslancem Sovjetske zveze.

SIDNEY. — Avstralsko letalo vrste «Mosquito» se je zrušilo na tla. Posadka dveh mož se je rešila.

MILAN. — Obnovitveni odbor milanskega mesta je sporočil, da se mesto pogaja z neko francosko in ameriško finančno skupino za posojilo 30 milijard lir, da bi obnovili mesto.

KAIRO. — Svet arabske lige je sklenil podpreti egiptske zahteve glede takojšnje evakuacije vseh britanskih čet iz Nilske doline.

KAIRO. — Pri vojaških vajah sta se dva mostova, ki bi morala biti pri manevrih porušena, v resnici porušila, ko so čete pri vajah korakale preko njiju.

TOKIO. — Na tiskovni konferenci je šef britanske misije Galscoigne izjavil, da želi britanska vlada čimprej podpisati mirovno pogodbo z Japonsko ter vzpostaviti trgovske odnošaje.

LONDON. — V Anglji se poplave širijo in povzročajo v številnih mestih veliko škodo. Računajo, da je Temza poplavila nad 256 kv. km. czemlja. V raznih delih države se vedno dežuje, na Škotskem pa sneži.

STVARNEJŠE OCENJEVANJE FINANC STO-ja

Mi smo dosledno branili stališče, da se bo STO lahko samo vzdrževalo, ko premaga začetne težave, seveda pod pogojem, da se gospodarstvo nasloni na svoje naravno zaledje, da razvije vse svoje proizvajalne sile in, da obenem svoje finance razbremeni vseh nepotrebnih izdatkov, v prvi vrsti izdatkov za vzdrževanje podedovanega birokratizma. Trstu je treba samo omogočiti, da čimprej zdrivi svoje lastno gospodarsko in politično življenje na ta način, da sami državljani STO-ja vsamejo v svoje roke vajeti. Tega svojega prepričanja ne menjamo niti zdaj, ko v zvezi z moskovsko konferenco polagoma prihajajo na dan mnenja posameznih članov Mednarodne finančne komisije, ki je proučila finančne potrebe STO-ja.

V nasprotnikovem taboru opažamo, vsaj pri vidnejših eksponentih, določene izpremembe, ki so hvala bogu razveseljive. Povsem razumljivo je, da italijanski kapital brani preko svojih glasil, kakor je n. pr. milanski dnevnik «Il Globo» svoje interese. Prav nič nas ne morejo iznenaditi n. pr. trditve tega lista, da mora tržaška industrija še nadalje plasirati 80% svojih izdelkov na svojem «naravnem» tržišču, v Italiji, od koder bo Trst še nadalje nabavljal razno blago in surovine; da se Tržačanov polašča pesimizem, ker pričakovana mednarodna pomoč ne prihaja v dovoljni meri, in da Trstu pomaga lahko samo Italija, ter končno trdev, da bodo izpolnjeni pogoji za takšno pomoč v začetni dobi delovanja STO — in verjetno tudi kasneje — na ta način, da ostane italijanska valuta še nadalje v veljavi na STO. Takšno poročanje tega lista bi nas ne bilo iznenadilo, četudi bi ne bil sam iskreno priznal, da mu ni prav nič pri srcu usoda Trsta in njegovega prebivalstva, pač pa «investicje italijanskih industrijcev na STO, ki ne smejo biti zastonj izročene državi naslednici (STO)».

Presenetilo pa nas je, in sicer veselo pisanje Bruna Cadalberta o financah STO v «Giornale di Trieste», saj pomeni pravo pravcato spreobrnjenje. B. C. je namreč v «Voce Libera», ko «Giornale di Trieste» še ni obogatil tržaškega žurnalizma s svojim nastopom, strastno branil tezo, da se STO finančno ne bo moglo samo vzdrževati in da bo vedno odvisno od tuje pomoči, tako da bo njegov proračun «bilancio del mantenuto» (proračun vzdrževanjenca) in ker je operiral v svojih izvedencev in ker je operiral v svojih tolažnih s podatki o financah v Julijski krajini, do katerih imajo dostop samo izbranci, so njegova izvajanja imela precejšen vpliv na tržaško javnost. Pero mu je pričelo nekoliko škripati šele, ko je jugoslovanski delegat prišel na tapeto s povsem konkretnimi in natančno specificiranimi ponudbami Jugoslavije. B. C. vstaja zdaj proti sklepu štirih, s katerim je bilo Trstu dovoljeno dolgoročno posojilo, češ da ta sklep ne sloni na pravilnem ocenjevanju bilančnih potreb STO in ker bi ne bilo zdravo postavljati finance STO na temelje večnih posojil. Tržačani nikakor ne morejo sprejeti takšnega sklepa štirih in odklanjajo njegovo obvezno. Če bi jim ga kdo hotel vsiliti, potem mu je treba poudariti, da proračun STO lahko sestavljajo samo poklicani organi STO, ki edini imajo potrebni politični čut, da lahko določijo višino javnih izdatkov in izberejo redna in izredna sredstva, ki se jim vidijo za nas bolj prikladna ali manj obremenjujoča za kritje naših potreb.» B. C. s tem priznava, da so tisti, ki so cenili pasivo STO na milijarde, ki jih bo treba kriti z drago plačanimi posojili, pretiravali.

Če še omenimo, da je sovjetski izvedenec v mednarodni finančni komisiji ocenil izdatke STO na 7 milijard 168 milijonov lir in proračunski primanjkljaj na 48 milijonov, medtem ko so izvedenci zapadnih sil naračunali kar 4 milijarde 600 milijonov lir pasive, potem bo čitatelju še bolj jasen pomen piščevega spreobrnjenja.

Paragvajski uporniki korakajo proti prestolnici

Rio de Janeiro, 26. — Radijska postaja upornikov v Amanu je najavila, da je pričel pohod na glavno mesto Paragvaja Assuncion. Uporniške čete se z veliko brzino približujejo glavnemu mestu. Radio javlja, da je revolucionarna armada znatno povečana ter da lahko oborožujejo dobrovoljce, ki prihajajo v velikem številu.

Radio Concepcion je dal ultimatum generalu Morenigu, v katerem najavlja, da bodo uporniške čete v najkrajšem času v Assuncionu, in ki poziva diktatorja Moreniga, da zapusti glavno mesto in preda oblast vojaškim oblastem.

Buenos Aires, 26. — Predsednik centralne banke Miranda je javil, da bo obširna agrarna reforma omogočila razlastitev 2.700.000 ha zemlje, ki pripada akcijskim družbam. Zemljo bodo razdelili poljedelskim delavcem.

Mladinska delegacija pri De Nicoli

Rim, 26. — Začasni predsednik italijanske republike De Nicola je sprejel italijansko mladinsko delegacijo, ki se je vrnila iz Jugoslavije.

Angleži izsiljujejo Poljake

London, 26. — Poljsko veleposlaništvo v Londonu oznacuje sklep Velike Britanije, da deportira v Nemčijo Poljake, ki so odbili vrniti se v Poljsko ali pa vstopiti v novo poljsko vojsko na Angleškem, kot veliko krivico.

Ta sklep je bil že predmet diplomatskih not med Londonom in Varšavo, ker smatra poljska vlada ukrepe britanske vlade kot sredstvo izsiljevanja, da bi se Poljaki, ki so v Angliji, vpisali v poljski korpus. S tem bi izgubili poljsko državljanstvo, kakor predvideva zakon. Po tem zakonu zgube vsi Poljaki državljanstvo, če služijo v tujih vojaških organizacijah. Poljsko veleposlaništvo poudarja, da bodo Poljaki vsled strahu pred deportacijo v Nemčijo raje emigrirali drugam, da ne bi izgubili poljskega državljanstva.

Kazen za kolaboracioniste

Praga, 26. — Pred praškim ljudskim sodiščem so zaradi kolaboracionizma obsodili tri kolaboracionistične novinarje na smrt, enega na 20 let zapora in drugega na 15 let zapora.

Albrechta Habsburškega iščejo

Budimpešta, 26. — Madžarsko ljudsko sodišče je poslalo vsem policijskim in vojaškim oblastem v Evropi in Ameriki prepis ukaza za aretacijo habsburškega nadvojvode Albrechta, ki mu je Goebbels svojčas ponudil madžarsko krono.

TEROR V GRČIJI

Komisija pa nadaljuje delo v Sofiji

Atene, 26. — Nadaljuje se teror fašistov in monarhistov na Peloponezu. Fašistične tolpe so včeraj poklale v vasi Molai trinajst oseb. Glavni odbor narodno osvobodilne fronte je odobril resolucijo, v kateri pravi, da bi morala vlada, ki si je okravila roke, zapustiti takoj oblast v Grčiji ter da bi se morala sestaviti nova vlada, ki bi prinesla deželi mir. Vsi listi obsojajo vlado, ki je sestavljena iz zločincev in ki je nesposobna povrniti deželi mir.

Albanski list «Bashkimi» piše, da so grške oblasti na vse mogoče načine preprečevale delovanje članov preiskovalne komisije o incidentih na albansko-grški meji. 15. marca, ko so člani komisije OZN prešli albansko-grško mejo, niso grške oblasti preskrbele prevoza za člane, temveč so poslali samo osem konj za prenos prtljage, tako da so morali predstavniki Varnostnega sveta nadaljevati peš.

«Rabotničesko delo» piše ob prihodu preiskovalne komisije v Bolgarijo med drugim: Preiskovalna komisija Varnostnega sveta je končala z delom v Grčiji ter se je na potovanju v zapadno Evropo ustavila v Bolgariji. Da bi podprla izmišljene trditve o tujem vmešavanju v grško bratomorno borbo, se je grška vlada poslužila lažnivih prič. Njene priče so bile razkrinkane v svojih protislovnih izjavah. V Bolgariji, nadaljuje list, se bo lahko komisija prepričala o mahinacijah grških monarhofašistov. Prepričala se bo, da niso partizani prišli iz Bolgarije v Grčijo, temveč nasprotno, da so grške tolpe prekoračile bolgarsko mejo, kjer so terorizirale obmejno prebivalstvo.

Ameriški delegat Etheridge je na prvi seji preiskovalne komisije izjavil, da se ne nameravajo vmešavati v notranje zadeve balkanskih držav, temveč samo razčistiti glavne vzroke državljanske vojne v Grčiji. Notranje razmere v Bolgariji in Jugoslaviji komisije ne zanimajo, temveč samo obtožbe, ki jih je iznesla Grčija proti Bolgariji, Jugoslaviji in Albaniji glede obmejnih incidentov. Ruski delegat je odobril izjavo ameriškega delegata ter potrdil, da ima komisija namen prepričati se, če so grški partizani bili oboroženi iz tujine kakor trdi grški memorandum o obtožbah proti sosedom. Komisija bo preučila tudi vprašanje zapadne Tracije in grško-bolgarske zahteve.

Bolgarija je predložila 85 prič. Na predlog ameriškega delegata bo bolgarski delegat predložil danes ali jutri memorandum, v katerem bo odbil vse grške obtožbe in prikazal stališče bolgarske vlade.

Komisija je zaslišala bolgarsko pričo Dimitrija Ekimonova. Obrazložil je, kako je tajno prekoračil grško mejo, da bi se vkrcal za Ameriko toda grška policija ga je aretirala, pretepla in poslala v Bolgarijo, da bi stopil v stik s tajno grško organizacijo.

Komisija bo zaslišala tudi bolgarske, jugoslovanske in grške delegate glede makedonskih ubežnikov v Bolgariji in Jugoslaviji.

Bolgarski listi poudarjajo, da se bo preiskovalna komisija prepričala, da Bolgarija ni vmešana v notranje zadeve Grčije.

ZDA hočejo Grčijo pred Vernostni svet

Lake Success, 26. — Ameriška delegacija je včeraj naslovila na glavnega tajnika OZN Trigve Lie pismo, v katerem zahteva da pride grško vprašanje na dnevni red Varnostnega sveta prihodnji petek.

Warren Austin, delegat ZDA, je včeraj najavil, da bo po razgovoru z Trumanom in Achesonom dal v petek pred Varnostnim svetom izjavo o zadržanju ZDA glede Grčije in Turčije. Na dnevnem redu petkove seje bosta dve vprašanji. Grško vprašanje in načrt o ameriški zaščiti na japonskih otokih na Pacifiku.

Grška vlada hoče še denarja

Atene, 26. — Grški vladni krogi so potrdili vest iz Washingtona, da je grška vlada prosila za posojilo 150 do 200 milijonov dolarjev pri mednarodni banki. Ti krogi zatrjujejo, da to posojilo ni v zvezi z ameriško pomočjo.

Kmalu zasedanje skupščine OZN?

Lake Success, 26. — Glavni tajnik Združenih narodov Trygve Lie je danes ob priliki otvoritve prve seje Sveta za zaupno upravo ZN izjavil, da je verjetno, da bo vprašanje Palestine prišlo v kratkem pred skupščino ZN. Zdi se, da bo Velika Britanja zahtevala sklicanje izredne skupščine in da je tudi glavni tajnik s tem sporazumen, čeprav bodo stroški za to skupščino znašali približno 50.000 dolarjev.

Arabski list «Al Misri» piše, da bi Velika Britanija lahko napravila red v Palestini, da pa ji gre v račun židovski terorizem, ker ima tako izgovor za pritisk na Arabce, da bi sprejeli načelo židovskega priseljevanja. List pravi dalje, da je namen Velike Britanije obdržati sedanji položaj, ki bi ji omogočil ostati v Palestini.

Ameriški protest na Švedskem

Washington, 26. — Vlada ZDA je poslala Švedski protestno noto proti raznim omejitvam, ki jih je odredila Švedska vlada in ki imajo namen omogočiti uvoz nekaterih produktov v smislu dvostranskih dogovorov z drugimi državami in omejujejo uvoz enakih produktov iz ZDA.

PARIŠKI DELAVCI

manifestirajo za delo, povečanje proizvodnje in znižanje cen

Pariz, 26. — V Parizu so sindikati in delavska zveza organizirali mogočno manifestacijo, katere se je udeležilo preko 100 tisoč delavcev. Povorke so se iz sedmih strani sestale na Marsovem polju blizu Eiffelovega stolpa. Manifestanti so na zborovanju v prvi vrsti zahtevali znižanje cen, povečanje proizvodnje, nagrade delavcem, kaznovanje izkoriščevalcev ter zaposlitev vseh sposobnih za delo od 18 do 55 leta.

Konfederacija krščanskih delavcev se te velicanstvene manifestacije ni udeležila, čeprav tisoči njihove člane ista potreba. Manifestanti so nosili transparente, na katerih je bilo pisano, da zahtevajo kaznovanje izkoriščevalcev in fašistov.

Na govorniškem odru so se vrstili razni govorniki, predvsem tajniki delavskih konferencij, vlade in sindikatov. Glavni tajnik sindikalne zveze Henaff je najavil, da bo zveza imela 29. ali 30. marca sestanek, na katerem bo preučila ukrepe glede znižanja cen in nadzorstvo nad cenami. V svojem govoru je zahteval popis vseh brezposelnih od 18. do 55. leta, ki bi morali biti zaposleni v delih, za splošno korist. Leon Jouhaux je med drugim poudaril potrebo nujnih ukrepov, da bi se znižale cene ter kaznovali spekulanti. Svoj govor je zaključil, da so francoski delavci v službi Francije socialne pravičnosti, ki mora dati delo svojemu ljudstvu.

Na manifestacijah so izrazili solidarnost z, grškim ljudstvom, ki se bori za neodvisnost.

Tajne zaloge orožja v Parizu

Pariz, 26. — Današnje poročilo notranjega ministrstva pravi, da je francoska policija odkrila zadnje dni številne tajne zaloge orožja na pariškem področju. Zaradi poostrenega nastopa policije so prostovoljno izročili še nadaljnje orožje.

Vietnamski pogoji za ustavitev sovražnosti

Saigon, 26. — Vietnamski zunanji minister je izjavil, da bodo sovražnosti takoj prenehale, če Francija prizna vietnamsko neodvisnost in nacionalno enotnost v okviru francoske unije.

Vietnamski radio poroča, da je zunanji minister izjavil, da bo nadaljeval zunanjo politiko prejšnjega ministra Hochi Minha, ki vrši sedaj samo funkcijo predsednika. Ta politika obstoja v bratskem sodelovanju z vsemi demokratičnimi narodi in predvsem s francoskim ljudstvom, ki visoko cenijo njegov ideal o enakosti, bratstvu in svobodi. «Vietnamsko ljudstvo,» tako je zaključil minister, «je odločeno boriti se za neodvisnost in enotnost proti politiki sile in zavojevanja.»

Trideset grešnikov na poti v Argentino

Milan, 26. — Pater Eusebio, Mussolinijev sodelovalec in vrhovni kaplan vojaških formacij fašistične republike v Italiji, se je vkrcal na parnik «Argentina», ki je odpotoval iz Genove v Južno Ameriko. Italijanski novinar Bivaldo Paggi poroča, da je na parniku trideset tajnih političnih potnikov, med katerimi je tudi Pavelićev tajnik.

POLOŽAJ NA KITAJSKEM

Svet zunanjih ministrov mora nujno razpravljati o Kitajski

Moskva, 26. — List «Krasnaja Zvezda» piše, da se je politični in gospodarski položaj na Kitajskem stalno slabšal od konca vojne. Po nalogu Kuomintanga so zapustili predstavniki komunistične stranke Nanking, Šanghaj in druga kitajska mesta ter se povrnili v Jenan koncem februarja. Ta vladin ukrep smatrajo kot dokončno prekinitev s komunistično stranko. Kitajski reakcionarni krogi se naslanjajo na ameriško pomoč.

Sam Čangkajšek je izjavil pred izvršnim odborom Kuomintanga 15. marca, da se ne more s političnimi sredstvi rešiti tega vprašanja. Šef kitajskega glavnega štaba je zagrozil, da bo uničil komuniste po vsej Kitajski. To je dokaz, da Kitajski reakcionarji želijo nadaljevati državljansko vojno. Reakcionarji so izzvali s svojo politiko nezadovoljstvo zaradi gospodarskega stanja, zaradi zatiranja demokratičnega pokreta in vmešavanja tujega kapitala. Zaradi tega bi se hoteli vzdržati na oblasti z nasiljem, z lažnimi obljubami in manevri. S tem v zvezi poročajo o reorganizaciji vlade.

Zaradi povečanih nasprotstev med kitajskimi množicami in nacionalistično vlado, je razumljiv predlog Molotova Svetu zunanjih ministrov, da bi razpravljali o moskovskih sklepih v decembru 1945. leta. Zaradi tega predloga je reakcionarni kitajski tisk zagnal krik, da se hoče Molotov vmešavati v notranje zadeve. S tem so razkrinkali sami sebe, ker so v nevarnosti njihovi računi glede nadaljevanja državljanske vojne in zatiranja demokratičnega pokreta. Svetovno mnenje želi izvedeti, kaj se je do zdaj podvzelo na moskovski konferenci v zvezi z sklepi, ki so jih prevzeli do Kitajske.

Napetosti na Koreji

Phyongyang, 26. — Napetost, ki je nastala na otoku Quelpart pri južni Koreji in ki jo je povzročilo streljanje proti ljudski manifestaciji ob priliki praznika korejske neodvisnosti 1. marca še vedno traja.

Omenjenega dne je prišlo do krvavih spopadov s policijo tudi v Seoulu, Fusanu in na drugih krajih ameriške okupacijske cone. Na otoku Puelpar je bilo ubitih šest demonstrantov, ranjenih pa 23, zaradi česar je prišlo do napetosti in stavk. Stavkujoči so zahtevali odpust in kaznovanje vseh policistov, ki so streljali na demonstrante. Na otok Puelpart in v druge kraje južne Koreje so poslali drugih 800 policistov.

Spet smrtne obsodbe v Španiji

Madrid, 26. — Vojni svet v Madridu je izrekel sodbo na procesu proti komunistom. Eden obtožencev je bil obsojen na smrt, trije pa na dosmrtno prisilno delo.

Stavka v tovarni „Bosch"

Frankfurt, 26. — Nad 5000 delavcev, ki delajo v tovarnah «Bosch» v Stuttgartu, je stavkalo v znak protesta proti znižanju življenjskih obrokov.

DUNAJ. — Na Dunaju so svečano podpisali kulturno pogodbo med Francijo in Avstrijo.

Razvoj sovjetske plovbe

Moskva, 26. — V kratkem bodo zopet otvorili pomorski progi Leningrad-London in Leningrad-New York.

Agencija Tass poroča, da so začeli na rekah v notranjosti države z velikimi obnovitvenimi deli, med katera spada tudi gradnja štirih novih jezov in številnih hidrocentral na reki Moskvi. Jezovi bodo dvignili globino reke Moskve za 50%.

Letne kolonije v ZSSR

Moskva, 26. — Tajništvo glavnega Sveta sovjetskih sindikatov je razpravljalo o vprašanju organizacije letnih kolonij za otroke za leto 1947. Sovjetski sindikati bodo letos poslali v kolonije 2 milijona otrok, sinov delavcev in uradnikov. Posebno skrb posvečajo vojnim sirotam in otrokom iz področij, kjer je lani bila velika suša.

Tarle - častni doktor univerze v Brnu

Moskva, 26. — Prezidij akademije znanosti ZSSR je sprejel obvestilo, da je Masarykova univerza v Brnu podelila zaslužnemu sovjetskemu znanstveniku Tarleju častni doktorat. Sovjetski pisatelj je znan v vsem svetu, posebno so pa znana njegova dela «Krimska vojna», «Rusi v Sredozemlju» in «Napoleon», prevedena na tuje jezike. Pisatelj je že dvakrat dobil Stalinovo nagrado za literaturo.

Šole za Albance v Črnigori

Cetinje, 26. — Črnogorske ljudske oblasti so z vsemi silami podprle kulturni in vzgojni dvig Skipetarov, ki žive na področju Črnogorske ljudske republike. Do sedaj so odprli 19 šol z 39 razredi za albansko manjšino. Vsi učitelji so Albanci. Na ljudskih univerzah so vsi tečaji prevedeni na albanščino v krajih, kjer žive Skipetari. V kratkem se bodo vršili štirje tečaji za albanske učitelje.

TRUMANOV NAČRT

je imperialističen - je v senatu izjavil Pepper

Washington, 26. — Demokratski senator Clauder Pepper je v dolgem govoru v senatu napadel Trumanovo doktrino kot imperialistično. Zahteval je takojšnje sklicanje glavne skupščine OZN, na kateri naj bi se pretresala vprašanja grške krize, Palestine, Dardanel petroleja na Bližnjem vzhodu, kakor tudi delež ZDA glede 250 milijonov dolarjev, ki bi se moralo dati Grčiji kot izključna gospodarska pomoč.

Te fonde bi morala upravljati OZN. Pepper izključuje vsako pomoč Turčiji. Izjavil je, da nasprotuje vsaki ameriški intervenciji v Sredozemlju; zatrdil je, da sta ZDA in Anglija vpleteni v borbo za nadvlado proti Sovjetski zvezi in demokratičnim državam na Balkanu in Bližnjem vzhodu. Dodal je, da govor predsednika Trumana meri na zaščito petrolejskih interesov Amerike in Anglije na Srednjem vzhodu. Senator je predložil, da se dovoli Grčiji predhodno 100 milijonov dolarjev pomoči, toda to pomoč bi morala upravljati OZN v pričakovanju, da glavna skupščina OZN aplicira klavzule resolucije, ki bodo zamenjale Trumanov načrt.

Za denarjem propaganda

London, 26. — Sinoči so uradno sporočili, da vlada ZDA pripravlja kratkovalovne radijske oddaje za Grčijo in Turčijo.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Protiljudski duhovnik
Don Ožnjak

Pod fašistično Italijo so bili lepi časi za don Ožnjaka. V Breginjskem kotu je gospodoval, ob nedeljah malo govoril o dobrotah fašizma in tako tudi na ta način «spreobračal» ljudi. Danes je pa v «pregnanstvu». Umaknil se je, ne vemo zakaj, menda je že preje mislil na to, da le ni bilo njegovo delo v skladu z božjimi in človeškimi postavami. Ker pa le ne more pozabiti sončnega Kota, se vsako nedeljo vrača iz «begunstva» v Benečiji. Iskoristiti hoče pač čas, ki ga še ima.

Ko pride ob nedeljah v Borjano, bi vsak dejal: Zgleden pastir je to, od daleč prihaja, da ljudstvu lahko ustreže z mašo, da se zopet svečke v cerkvi prižgejo in se čuti — nedelja je, Gospodov dan.

Tako res bi moralo biti! Toda žal ni tako. Don Ožnjak prihaja, da šunta ljudi, trosi laži; on še ni pozabil tega, kar je bilo. Iz njegovih ust prihajajo še vedno skoraj iste besede, kot pred vojno, polne sovraštva do tega, kar je slovenskega, danes nas še ne prizna za narod, kaj šele, da bi razumel ogromen preokret našega človeka v letih borbe.

Lani je še z prižnice grozil, da ne bo nikoli prestopil praga hiš antifašistov in onih, s katerih ne bodo sbrisali domoljubnih gesel.

Človek bi dejal: Slab pastir ste, slab, mogoče ste že pozabili, kaj je učil Kristus...

Don Ožnjak je tudi oznanil, da bo nova vojna. Dokaz za to je menda to, da so prestavili uro naprej. Na sv. Jožefa je pa povedal, kako bo on praznoval Veliko noč. «Pobiral bom maslo in jajca, pobral bom tudi sedaj to, kar bi mi morali dati po Veliki noči. In po vseh hišah bom šel!»

Sedaj vas razumemo. Mudi se vam, kajti ko bo ljudstvo svobodno, bo konec s protiljudskim duhovnikom.

Po bero bo šel po vseh hišah, tudi po onih antifašistov.

Po hišah govorijo, da je njegova malha brez dna in da so mnogi bolj potrebni pomoči kot on. Pravijo tudi, da bodo raje skrbeli za zaprte antifašiste, katerih nesreče so krivi tisti ljudje, ki jih don Ožnjak tako sumljivo zagovarja. Ali pa za vojne sirote, ki so izgubile starše v borbi za svobodo.

Škoda, da niste bili pošteni... potem bi bili vedno lahko v Kotu, kjer bodo začele cveteti jablane in bo tako lepo. Nikomur ne bo žal za vami...

DAROVI IN PRISPEVKI

AFZ iz Lipice so darovale za Dijaško Matico 500 lir.

ASIZZ iz Boršta je darovala za tiskovni sklad 200 lir.

Zivec Marija je darovala za našega dijaka 500 lir.

AFZ iz Lipice so darovale za politične pripornike 1000 lir.

Pregart A. je daroval za sirote padlih partizanov 500 lir.

Učitelji kontoveljsko-proseške šole so darovali za Dijaško Matico 1000 lir.

Družine Pečar in Urdih so darovale za zaprte antifašiste 400 lir.

Ob priliki druge obletnice junaške smrti Danila Pregarc, «Zmaja» iz Loga daruje družina za sirote padlih partizanov 500 lir namesto maše zadušnice.

Za politične pripornike daruje ASIZZ v Bazovici 1000 lir.

Poslanstvo Rdečega križa

V nedeljo bo začel teden Rdečega križa za Trst in pokrajino, ki ima namen še bolj seznaniti ljudstvo s to prekoristno ustanovo in ji obenem preskrbeti materialna sredstva za še uspešnejše bodoče delovanje.

Rdeči križ je človekoljubna organizacija na mednarodni podlagi. Ustanovili so ga v Švici. Prvi je bil ženevski župan Henry Dunant, ki je v bitki pri Solferinu 1859. leta videl grozote in bedo vojne. Bolniki in ranjeni so ležali po bojišču, prepuščeni samim sebi in mnogo jih je umrlo, ker so izkrvavel, čeprav bi jim pravočasna pomoč rešila življenje in zdravje.

Dunant od takrat ni miroval. Organiziral je konference in predavanja in 22. avgusta 1864 je bila ustanavljena «Ženevska konvencija», s katero so se države podpisnice obvezale, da bodo nudile pomoč ranjencem, da jih bodo odnesli z bojišča in zdravili brez ozira na vero in narodnost.

Tako je bil ustanovljen Mednarodni rdeči križ. Ker so bili prvi pobudniki Švicarji, so prevzeli kot mednarodni znak rdeč križ na belem polju, ki je tudi švicarska zastava. K ženevski konvenciji so pristopili vsi narodi in sedaj plapola prapor rdečega križa na vseh celinah in pri vseh narodih.

Med prvo svetovno vojno in po njej, je razvila ta organizacija veliko delavnost. Nudila je svojo pomoč pri raznih epidemijah bolnikom, vojnim ujetnikom in internirancem. V mnogih deželah je ustanovila lastne bolnice in sanatorije, kjer so najpotrebnejši dobili zdravniško pomoč in nego zastonj. Rdeči križ zbira prispevke v denarju in blagu, da pomaga prebivalstvu v slučajih večjih nesreč.

Tudi pri nas smo za časa narodno osvobodilne borbe začutili potrebo po ustanovitvi in razvoju take organizacije. Rdeči križ za Trst in pokrajino je organiziral pet okrožnih, 20 okrajnih in 277 krajevnih odborov. Velika večina primorskega ljudstva je z veseljem pozdravila to pobudo in se ji pridružila. Posebno naše kraške vasi so podprle tržaški Rdeči križ, v katerega so se včlanili ne samo skoraj vsi odrasli, ampak tudi lepo število otrok.

Preskrba

Pokrovko po en kom, delijo od danes do 5. aprila mestnim potrošnikom od 9 let dalje na odrezek št. 51 živilske nakaznice. Cena 350 lir kg.

Meso v škatlah za bolnike delijo od danes do 5. aprila za bolnike v mestu in podželju na dodatno bolniško nakaznico in sicer po eno škatlo mesa «TANG» za one, ki imajo pravico do 50 gr dnevnega obroka in po 2 škatli za one, ki imajo pravico do 100 gr. Meso bodo delili na odrezke za dneve od 21. do 31. t. m. Cena: 56 lir za škatlo od 340 gr.

MLADINA KUPUJ SVOJ LIST «GLAS MLADIH»!

Uspešno delo Dijaške Matice
in njeni načrti za bodočnost

Dne 16. t. m. je bil v Trstu občni zbor Dijaške Matice. Udeležili so se ga člani iz Trsta, delegati iz Gorice, Kopra, Buj in drugih krajev. Razdelili so častne diplome ustanovnim članom iz Trsta, ostalim pa jih bodo poslali.

Tajnik tov. Sedmak je poročal, da tržaška Dijaška Matica nudi 145 dijakom hrano in stanovanje, 47 hrano, 87 pa še podporo v potnini in knjigah. Ima 33 odborov s 836 člani, od katerih je 25 ustanovnih. Lansko leto je bil sežanski odbor najaktivnejši. V Trstu ima svoj Dijaški dom, ki pa je za tako število dijakov premajhen.

Goriška Dijaška Matica vzdržuje 100 dijakov s hrano in stanovanjem, 20 pa samo s hrano. Šteje 1100 članov in je res množičnega značaja. Ima svoj dom, za obnovo katerega je dala nad 200.000 lir. Njeno aktivnost potrjuje dejstvo, da je od obnovitve v avgustu lanskega leta do danes nabrala 1,089.000 lir v denarju in približno enako vsoto v hrani in oblačilih.

Koperska Dijaška Matica spada v organizacijo vzhodno primorskega okrožja. Nabrala je v svoj fond preko milijon lir. Njeno delo je bilo mnogo lažje, saj za dijaške domove skrbi ljudska oblast.

V Bujah je organizacija DM šele v začetku. Po zaslugi ljudske oblasti imajo tudi tam dijaški dom.

V krajih, ki bodo pripadli Jugoslaviji, bo DM prenehala delovati. Vso skrb bo prevzela ljudska oblast, ki je na temelju ustave dolžna skrbeti za šolanje vse mladine. Nasprotno na področju, ki bo pripadlo Italiji — predvsem Gorica in Trst — bo morala DM svojo aktivnost še povečati. Morala se bo tesno nasloniti na goriško organizacijo in skrbeti za dijake goriške srednje šole. Le tako bo mladina tržiškega okraja, Gorice, Slov. Benečije in Kanalske doline lahko kljubovala potujčevanju.

Na STO-ju bo morala DM skrbeti za dijake nižje in višje gimnazije, trgovske akademije, obrtne šole in vseučilišča v Trstu, obrtne šole v Nabrežini, nižje gimnazije in srednje navtične šole v Kopru, nižje gimnazije in učiteljišča v Portorožu ter gimnazije v Bujah. Vse te srednje šole že obstojajo. Pravtako bo morala skrbeti za vse dijake, ki bodo obiskovali novo ustanovljene šole, kakor na primer dvoraznedno trgovsko šolo v Trstu in slovenski del univerze. DM bo vzdrževala že obstoječe dijaške domove v Trstu, Kopru, Portorožu in Bujah ter ukrenila vse, da se bodo dijaki v Trstu vselili v dostojen dom.

Z ustanovitvijo STO-ja je bilo prav tako nujno potrebno spremeniti pravila DM. Izvoljen je bil tako nov odbor, v katerem so poleg ostalih članov tudi upravitelji domov in štirje dijaki. Predsednik je dr. Kukanja Angel, ki je bil tajnik DM že pred 20 leti, podpredsednika sta prof. dr. Kosovel iz Trsta in prof. Bačič iz Buj, tajnik prof. Ravbar iz Trsta.

Glavna in bistvena naloga odbora je, da nadaljuje započeto delo in zainteresira za DM najširše slovenske množice na STO-ju. Slovensko ljudstvo se zaveda, da brez svojih ljudskih razumnikov ne bo moglo doseči tiste enakopravnosti, ki mu je v statutu STO-ja zajamčena.

Sedež odbora DM je v Trstu, ul. Buonarotti št. 31.

VESTI S PODEŽELJA

ZALOŠČE PRI DORNBERGU

Kulturna prireditev. Naše žene so preteklo nedeljo imele s sodelovanjem mladine prav lepo kulturno prireditev. Ker je bil to njihov prvi nastop, je vladalo za prireditev veliko zanimanje. Igrale so «Čašico kave», ter prav dobro podale svoje vloge. Ravno tako je tudi dobro uspela enodajanka «Dve teti», ki so jo igrale tri mladinke. Mnogo navdušenja je žel tudi nastop pevskega zbora mladincev, zlasti pesem «Hej tovariši.»

Prireditev je pokazala, da se z vztrajnostjo in dobro voljo morejo doseči prav lepi uspehi. Naše žene so lahko v tem drugim organizacijam za zgled.

Čisti dobiček prireditve so žene namenile strotišču v Kojskem in opremi delovnih brigad za mladinsko progo.

LOKVICA NA KRASU

Zalostna obletnica. Pred dvema letoma so okupatorji in njihovi hlapci umorili v naši vasi štiri borce, in sicer tov. Alojzija Antoniča in Angela Budo iz Brestovice, Franca Mahneta iz Rihemberka in tov. Edija iz Brkinov. Ti borci so padli v prepričanju, da bo vsa njihova zemlja osvobojena, zato se jih njihovi starši, sorodniki in prijatelji, spominjajo s potrtim srcem.

ANKARAN PRI KOPRU

Zanimivi in razgibani so množični sestanki v Ankaranu. Pri diskusijah sodelujejo Slovenci in Italijani, ko rešujejo skupno gospodarske in druge probleme kraja.

Pred dnevi smo volili na množičnem sestanku novega tajnika. Postavili smo tudi roditeljski svet, ki naj bi reševal šolska vprašanja. Rešili smo tudi važno vprašanje, ko smo si postavili odbor, ki bo odgovoren za proslavo. I. maja v Trstu. Odbor je sklenil, da se bo z vso resnostjo lotil dela.

Dne 24. maja se je ta odbor že prvič sestal. Tovariši, ki odgovarjajo za različne sektorje dela, so sklenili, da bodo dosledno izvrševali svojo dolžnost. V najkrajšem času se bodo zopet sestali in bodo poročali o uspehih svojega dela.

Grahor Lea

Po Slovenski Istri

KUBED

Redko se oglašamo po naših časopisih in vendar je Kubed naša starodavna vas! Vas so skoro celo uničili nacifašisti za 1943 leta. Siromašni smo ali vendar živimo in pričakujemo z radostjo v srcu, da se uresničijo sanje naših očetov, da se priključimo k materi Jugoslaviji, za katero je 14 naših najboljših sinov dalo svoja življenja.

Takoj po osvoboditvi smo se trdno oprijeli dela na gospodarskem in kulturnem polju. Velika ovira našemu kulturnemu udejstvovanju je pomanjkanje primernega prostora, ali vse ovire bodo premagane, ker je ljudstvo samo svoj gospodar. Obnavljamo hiše in mladina si je prevzela nalogo, da bo letu 1947 sama zgradila svoj kulturni dom. Ker bodo v kratkem času nekatere vasi koprskega okraja prišle pod Jugoslavijo, smo izvolili odbor nove Kmetijske zadruge. Središče te zadruge bo v Mostišču. Ljudska oblast nam bo pomagala, da si zgradimo novo poslopje za to zadrugo. Ne vznemirja nas usoda, da bomo ločeni od Trsta. V početku bomo malo potrpeli, toda vsi smo prepričani, da v deželi, kjer je ljudstvo na oblasti, ne bo primanjkovalo dela in kruha. Mleko in druge kmetijske pridelke bomo z lahkoto oddali naši zadrugi po pravičnih cenah. Z druge strani se nam pa ni bati, da nas bodo izkoriščali pri nakupu kmetijskih potrebščin, kot se je dogajalo pod fašistično Italijo.

Tržaška mladina
na udarniškem delu

V torek dopoldne in popoldne je imela mladina svoj udarniški dan. Čeprav je bilo slabo vreme in je skoro ves dan deževalo, se je mladina zbrala po svojih krožkih in šla na delo k Sv. Jakobu, da bi tam pripomogla k gradnji Ljudskega doma. Ves dan so kopali, nakladali in odvažali material. Vsi so delali z navdušenjem v zavesti, da pomagajo graditi dom kulture in prosvete, ki bo last ljudstva in kjer bo tudi mladina gojila svojo kulturo ter izpopolnjevala svojo izobrazbo.

Sinoči se je zbrala mladina po svojih krožkih, kjer so razpravljali o vseh važnih sodobnih vprašanjih, zlasti pa o sindikalnih in delovnih vprašanjih mladine.

Današnji dan je posvečen mladinskemu tisku. Izšli sta dve posebni izdaji v slovenščini in italijanščini. Njuna vsebina nam prikazuje sliko življenja naše mladine in njenih problemov. Zvečer bodo po raznih krožkih plesne zabave v korist mladinskih listov «Glas mladih» in «Gioventù».

SPOROČILA IN OBJAVE

Prosvetno društvo «S. Škamperle» pri Sv. Ivanu priredi danes zvečer od 19.30 ure dalje plesno zabavo v korist mladinskega tedna. Vabimo vse člane in prijatelje k obilni udeležbi.

Večer Antona Čehova priredi prosvetno društvo «S. Skamperle» v soboto 29. t. m. ob 20.30 uri. Dramski odsek bo nastopil z enodejankama «Medved» in «Snubač».

Tečaj za slovenščino v Rocolu prireja prosvetno društvo «Franjo Marušič». Začetek jutri 28. t. m. ob 20. uri v gostilni pri Zajcu.

Sorodnikom padlih partizanov

Starši in sorodniki padlih partizanov naj se javijo na socialnem skrbstvu v ul. Galatti 20-II, kjer bodo dobili važne informacije.

Poziv godbam

Zastopniki godb na pihala iz Trsta in okolice ter iz okrajev Milje dolina, Nabrežina in Koper naprošamo, da pridejo v nedeljo 30. t. m. ob 10. uri v prostore prosvetnega društva «S. Škamperle» v Sv. Ivanu (Trst).

Klavirski koncert v «Ridotto»

Jutri 28. t. m. ob 20.30 uri bo v Verdiju v dvorani «Ridotto» klavirski koncert pianistke Marcele Meyer. Na sporedu bodo skladbe Mozarta, Schumanna, Brahmsa, Debussja. Predprodaja sedežev v dvorani «Ridotto» od 10. do 12. ure na dan koncerta.

Enotni sindikati

Zdravstvo. V soboto 29. t. m. ob 19.45 uri bo v ul. Imbriani 5, sirokovni sestanek.

Hotelji in menze. Danes ob 10. uri bo odborova seja.

Tekstilna stroka. Odbornike vabimo na sejo, ki bo danes 27. t. m. ob 19.30 uri.

Stavbinci. Zaupnike vabimo na sejo danes 27. t. m. ob 18.30 uri.

Lepe umetnosti. Jutri 28. t. m. ob 16.30 uri bo slikarska lekcija v študiju Manzini, ul. Garibaldi 2.

Rojstva, smrti, poroke

Dne 2. t. m. se je rodilo 5 otrok, umrlo 7 ljudi, poroke pa so bile 3.

CERKVENE POROKE: šofer Guernino Schillan in zasebnica Silva Stella, železničar Eugenio Laurenti in zasebnica Karla Mihalic, civilni policist Karel Codla in zasebnica Justina Sergas.

UMRLI: 60 letni Rudolf Poggi, 90 letni Ivan Inšbitz, 74 letna Frančiška Krasovac vd. Giraldi, 63 letna Marija Sbisà vd. Draghichievich, 78 letna Ivana Pecenik por. Pregarz, 75 letni Massimiliano Frisano in 2 dni star August Bernich.

Menjalnica
za ponarejene bankovce

Trgovski «krogi» tržaške črne borze so zelo iznajdljivi in vsaka reč jim pride prav, da se le kaj zaslužiti. V ulici Sorgente, ki je že znan črnoborzijanski eldorado, imajo organizirano tudi nekakšno «menjalnico», kjer zamenjujejo ponarejen denar in čeke proti gotovi proviziji, ki znaša od 25% do 50%; višina zavisi od osebe in vrste ponarejenega denarja. Ponarejen denar spravljajo potem posebni «agenti» zopet v reden promet.

Neki Bernard Machnig iz S. M. Magdalene je pred dnevi izmenjal v gostilni «Pri jami» dva ceka po 5000 lir, ki pa ju je dobil drugi dan od gostilničarja nazaj, češ da sta ponarejena. Machnig je protestiral, da sta čeka dobra in ju izročil nekemu natakarju Mariju Novlju, da naj bi ju izmenjal. Ta pa se je odpravil v plesno dvorano v ul. Sv. Frančiška in tam zapravil preko 6000 lir. Plačal je seveda z omenjenima čekoma. Pa tudi tukaj Machnig in Novi nista imela sreče. Gospodinja je naslednji dan zvedela, da so čeki ponarejeni in je zadevo javila policiji. Machnig in Novi študirata sedaj v tržaških zaporih novi reformi za borzno tržišče.

Eksplozija ranila otroka

V ponedeljek popoldne je nekaj vojakov zakurilo ogenj v bližini rabrežinskega gozda. K ognju se je približalo tudi nekaj otrok. Med dračjem na ognju pa je bila neka bomba, ki je eksplodirala in težko ranila 7 letnega Leonarda Caldija. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so ga operirali na glavi. Dečkovo stanje je resno in zdravniki so rezervirani. Lažje poškodbe sta odnesla še dva druga otroka.

Na dvorišču stavbe št. 48, v ul. Brigata Pavia so našli ročno bombo vrste «Sipo», ki pravijo, da je ostanek izza prve svetovne vojne 1915. l. Bombo so razstrelili.

Streljanje blizu Škednja

V soboto zvečer so oddali mnogoštevilni streli blizu Škednja tri rafale z brzostrelko proti barakam, v katerih so bili prej Angleži in je sedaj nastanjena pristanška policija. Streli k sreči niso nikogar zadeli.

Pes ne laja, avto pa tuli

V sredo ponoči so tatovi preplezali vrtni zid v ul. R. Manna 29 in se spustili na dvorišče. Vse je bilo tiho in tudi pes, ki čuva poslopje, se iz neznanih vzrokov ni oglasil. Tatovi so se brž lotili svojega posla in začeli snemati kolesa pri avtu, ki je stal na dvorišču. Ko pa so hoteli odvrti še zadnje kolo, se je sprožila neka vzmet in avto je začel nenadoma tuliti. Tulil je tako glasno, da je vzbudil vse sosede. Tatovi so jo tako hitro odkurili, da so morali pustiti lestev in svoje vlomilsko orodje.

Zelo zanimiva in koristna iznajdba: tuleči avtomobili. Škoda, ker se ni kaj podobnega domislil tudi g. polk. Bowman na svojem avtu, in bi tudi njemu tatovi ne odnesli gum.

Nenavaden nočni kopalec

V sredo ponoči je nek neznanec skušal odpeljati motorni čoln, ki je bil privezan k pomolu v pristanišču. Nek oficir, ki je bil tam v službi, pa je to opazil in poklical ljudi. Ko je neznanec opazil, da so odkrili njegovo namero, je kar oblečen skočil v morje in se skušal izmuzniti. Našli so ga skritega za nekim splavom. Policija je nenavadnega kopalca, po imenu Busletta Emilio, spravila v zapor.

Jeep so odpeljali

Preteklo nedeljo okrog 18. ure je pustil g. Domesin Giorgio iz Benetk za kratek čas svoj avtomobil, jeep s tablico A.E.L. 007, brez nadzorstva pred hišo št. 1 v ul. Fontanone. Ko se je vrnil, ni bilo jeepa nikjer več in policija ga zaman išče. Domesin ima 300 tisoč lir škode.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
še vedno ni dobilo dvorane

Zvedeli smo, da SNG pripravlja dve novi premieri in ker naše ljudstvo zanima, kdaj in kje bodo nastopili, smo naprosili tajnika SNG tov. Justa Košuto, za pojasnila. Ljudstvo se tudi zanima, kako je z dvorano in zakaj SNG v letošnji sezoni še ni nastopilo v primerni dvorani v centru mesta. Na naša vprašanja nam je tov. Košuta odgovoril:

1. Kdo razpolaga v Trstu z dvoranami, ki bi prišle v poštev za Slovensko narodno gledališče?

— *ZVU in tržaška občina. Neštetokrat smo že intervenirali pri polk. Bowmanu, pri polk. Streetu, majorju Erskine-u in pri kapetanu Simoniju. Vsi so nam priznali, da imamo vso pravico zahtevati primerno gledališko dvorano v centru mesta. Major Erskine se je razgovoru z nami zelo pohvalno izrazil o našem gledališču. Dejal je tudi, da dvorano lahko dobimo, samo urediti je treba nekaj formalnosti in, ugotoviti, kdaj bo dvorana prosta. Narodil nam je, naj mu telefoniramo naslednji dan, da bomo dobili že definitiven odgovor. Naslednji dan nam je odgovoril, da mora komandant gledališča «Nazionale» dobiti samo uradno službeno naročilo od nekega polkovnika iz Padove. Čakali smo nekaj dni in pisma ni bilo. Nadalje je je izjavil major Erskine, da bo ta isti polkovnik iz Padove prišel kar sam v Trst in bo zadevo dokončno uredil. In pri tem je ostalo.*

2. Kaj pravi pa tržaška občina?

— *Govoril smo tudi s predsednikom občine dr. Miani-jem. Obljubil je, da se bo zavzel za zadevo, da bo čimprej povoljno rešena. Tudi on je priznal, da imamo vso pravico kot domačini — Tržačani zahtevati primerno dvorano.*

Pred kratkim je pa ZVU poslala gledališče Verdi obč. tako da lahko z njim sedaj ona svobodno razpolaga. Četudi je g. Miani obljubil, da se bo zavzel za našo upravičeno zahtevo, je do danes ostalo vse še samo pri obljubah.

3. Kdo nosi odgovornost, da nismo dobili gledališke dvorane?

— *Na to vprašanje je teže odgovoriti, ker še nihče ni izjavil, da nam dvorane ne bodo dali. Vsi vedo, da smo imeli Slovensko v Trstu svoj Narodni dom in da so ga nam fašisti leta 1920 zažgali. Moralna dolžnost sedaj odgovorne oblasti je, da nam to vsaj gubo nadomesti. Če nam ne da dvorane, je to dokaz, da hočejo ovirati naše kulturno življenje.*

Toda do danes so nam vsi obljubljali in so bili z nami zelo prijazni. Pričakujemo, da bodo tudi preje svoje obljube izpolnili!

4. Kedaj mislite nastopiti s prvimi premierami, ki jih študirate?

Smo že naštudirali in edina ovira je dvorana. Zavedamo se svoje pravice in zato pričakujemo skorajšnje rešitve. Ne bomo odstopili od naših upravičenih zahtev, niti ne odnehali, dokler ne dosežemo svoje pravice. Prepričani smo, da bodo številne obljubam sledila dejanja.

Vsak košček zemlje
mora biti obdelan

Spomlad je prišla v deželo in pred nami leže težke in odgovorne naloge. Sveta dolžnost vsakega kmeta v teh časih je, da obdela ter zasije vsak košček še neobdelane zemlje.

Naše kmetijstvo je zanemarjeno. Nesi še posledice težke preteklosti. Oblast ne gre prav nič na roko našemu kmetu. V bližnji LR Sloveniji pa je vse drugače. Tam so že organizirali zadruge ter zadružno obdelavo zemlje. Traktorske postaje priskočijo na pomoč kmetu tam, kjer primanjkuje vprežne živine. Državna semenarna je storila vse, kar je bilo v njenih močeh, da prekrbi dobro seme najbolj potrebnim. Mi na STO-ju pa moramo semena, gnojila in škropila kupovati po oderuških cenah in teh še ni mogoče dobiti.

Toda premagati bo treba vse ovire. Predvsem moramo pomagati kmetovalcem priganih vasi. Priskočiti je treba na pomoč z vprežno živino. Posebno pozornost moramo posvetiti mladini, ki se je že skazala na prostovoljnem delu na mladinski progi; in ta se mora zbrati v mladinskih četah ter priskočiti na pomoč tistim, ki so najbolj potrebni.

Ponekod je mraz poškodoval ozimino. Če so ti posevki popolnoma uničeni, moramo njive preorati in ponovno posejati z jaro pšenico, ječmenom, ovsom ali pa s krompirjem. Slabo razviti ozimini lahko pomagamo z dušičnimi umetnimi gnojili (na 1000 kv. m uporabimo od 10 do 15 kg čilskega solitra ali apnenega nitrata — norveškega apnitra). Ozimine, katerim je mraz pokvaril korenine, moramo, čim je zemlja nekoliko posuši, povaljati, da se korenine pritisnejo k zemlji.

Na splošno moramo pa pri setvi varčevati s semeni. Naši kmetje ponekod imajo slabo navado, da sejejo pregosto. Pregosto sejanje prinese dosti slame, a malo zrnja. Uporabljajmo povsod koder je mogoče, sejalni stroj ali vsaj sejalo. Žito v vrste tudi na roko. Če sejemo s strojem prihranimo na semenu 40 ali več kg pri hektaru, po drugi strani pa se žito sejano v vrstah bolj normalno razvije, in plevel laže obdelujemo in plevimo.

Tam, kjer ni mogoče sejati žitne, sejemo okopavine (koruzo, krompir).

Zastarela je mislenost, da je privatna zadeva posameznika ali hoče sejati svojo njivo. Prepričati moramo vsakega kmetovalca, da v interesu skupnosti, da se obdela in posaje vsa orna zemlja.

Ne odlašajmo z delom, temveč zavihajmo rokave! Sosed naj pomaga sosedu, vas vasi, vse v korist skupnosti in za srečnejšo bodočnost našega naroda.

Dr. JURIŠEVIČ

Izvoz sodišča
Oceanijev kolaborant nizem „ni bil zločin"

Včeraj je pričelo sodišče odbilo priziv, ki ga je vložil javni tožilec odvetnik Piccoli proti pravdoreku izredniga porotnega sodišča, ki je 22. julija 1946. oprostilo bivšega tržaškega republikanskega prefekta Bruna Oceanija, češ da «njegovo dejanje ne predstavlja zločina». Njegov kolaboracionizem je pač bil posebne vrste...

Proces proti Pasquinellijevi
so preložili na 8. april

Včeraj zjutraj ob 11. uri se je zopet sestalo zavezniško vojaško sodišče, da bi slišalo poročilo psihiatrov o Pasquinellijevi.

Predsednik je vprašal zdravnike, koliko časa jim je treba za pregled. Ameriški zdravnik kapetan Lenniahu je zahteval deset dni časa, enako tudi angleški major Malim. Italijanski zdravnik prof. Pellegrini s padovanske univerze pa je dejal, da mu je treba petnajst dni. Sodišče je zato odložilo obravnavo na 8. april. Predsednik sodišča je čestital tisku za njegovo objektivno poročanje o procesu. Dejal je: «Samo majhen del tiska je kritiziral delo sodišča, kar pa je gotovo odvisno od slabih informacij.»

Ko so sodniki odhajali iz dvorane, so se razne gospe zarnile okoli Pasquinellijeve in jo začele poljubljati ter vzklikati: «Pasquinellijeva ni nora!» Ta izliv «ljubezni» tržaških dam je očitno ganil Pasquinellijevo, ki je vsa žarela.

KINOPREDSTAVE

ROSSETTI. 15.30: «Prisega [illegible] njencev».
SUPERCINEMA. 15.30: «Velika [illegible] bezen», Charles Boyer in [illegible] Dunne.
FENICE. 15.30: «Zarotniki».
FILODRAMMATICO. 15.45: [illegible] senčnem zahodu».
CINE MARE. 15: «Parada mladosti». Veličanstvena sportna manifestacija mladine na stadionu v Moskvi.
ITALIA. 15.30: «Gospodična [illegible] partu».
VIALE. 15: «Štiri peresa».
MASSIMO. 15: «V muzeju [illegible] dalov».
GARIBALDI. 15.30: «Sanghaj [illegible] skrivnosti».
ODEON. 15: «Sarlotin festival [illegible]».
AZZURRO. 15: «Upornik [illegible] morja».

Odg. urednik DUSAN HRESCA
Tisk Stabilimento Tip. Trieste

MALI OGLASI

OPREMLJENO SOBICO v centru ali najbližji okolici išče mlajši [illegible] ski v stalni službi. Ponudbe «Ves dan odsoten» na upravo [illegible] morskega dnevnika».

PRED OSMIMI DNEVI se mu je izgubil lovski pes, temno sive [illegible] ve, navidezno plešast. Kdor bi [illegible] vedel o njem, se naprosi, da [illegible] roči na podružnico «Primorskega dnevnika» v Gorici.

DVA KOTLA od 80 l zamenjam za semenski krompir. Mahnič [illegible] Občine.

OPREMLJENO SOBO v [illegible] mesta išče samski gospod. Naj [illegible] pustiti v upravi «Primorskega dnevnika».

FIZKULTURA
Balkansko prvenstvo v smučanju
Tudi v slalomu so zmagali Jugoslovani

Kot druga točka balkanskega smučarskega prvenstva je bil na sporedu slalom.

Proga je bila dolga 450 m z višinsko razliko 110 m. Jugoslovanski tekmovalci so se še bolje odrezali, kot v smuku in zasedli prva tri mesta. Zmagal je Lukanc Matevž v času 1.56.1 (0.56.1 in (1.00.0), na drugo mesto se je plasiral Praček Ciril v času 1.59.3, na tretje Bertoncelj Jože v času 2.01. 3 (vsi trije Jugoslavija), na četrto Sziklo Peter (Madžarska) v času 2.01.4, na peto Lukanc Slavko v času 2.01.7 (Jugoslavija), itd.

Med moštvi je zmagala Jugoslavija v postavi Praček Ciril, Lukanc Matevž in Bertoncelj Jože, v skupnem času 5.16.7, druga je Madžarska v času 6.33.1, tretja Bolgarija in četrta Romunija.

Med posamezniki je postal balkanski prvak v alpski kombinaciji Madžar Sziklo Peter, drugi je Praček Ciril, tretji Lukanc Slavko itd. Med moštvi pa je v alpski kombinaciji zmagala Jugoslavija, pred Romunijo, Bolgarijo in Madžarsko.

Vrstni red članov za državno prvenstvo v slalomu pa je: 1. Matevž Lukanc; 2. Praček Ciril; 3. Bertoncelj Jože; 4. Slavko Lukanc, itd. V alpski kombinaciji za jugoslovansko prvenstvo je zmagal Praček Ciril, drugi je Slavko Lukanc, tretji Matevž Lukanc, četrti Marjan Magušar, itd.

Med članicami je v slalomu zmagala Vida Katnik, druga je bila Lojzka Praček, tretja Darinka Lukanc. Državna prvakinja je postala Vida Katnik, pred Darinko Lukančevo in Lojzko Pračkovo.

Sportne zanimivosti

Prvak Avstrije v nogometu je postalo dunajsko moštvo «Rapid». Doseglo je 17 točk. Na drugem mestu sta Wacker in Sportclub s 14. točkami.

Sved Johansson je nedavno potrdil, da je najboljši evropski metalec kladiva. Zalučal ga je 56.95 m daleč.

Boksarski dvoboj Švaška-Belgija se je končal z zmago Švedske 10:6.

Objave ZDTV

Ker je DF Ajdovščina odpovedala svoje sodelovanje pri pokrajinskem nogometnem prvenstvu se smatrajo vse tekme, ki jih je igrala enaistorica Ajdovščine, za razveljavljene. Z ozirom na to je kvalifikacijska lestvica sledeča:

Skedenj	15	10	5	0	42	12	25
Koper	14	9	2	3	27	16	20
Rudar	13	9	2	3	42	22	20
Gaslini	13	8	2	3	24	15	18
Izola	14	6	5	3	20	13	17
Torpedo	12	6	4	2	24	10	16
Tovarna strojev	14	5	6	3	28	22	16
R. Montebello	14	4	6	4	19	25	14
Gradiška	15	6	2	7	32	34	14
Tržič	12	6	1	5	26	23	13
Ronke	16	3	7	6	25	35	13
Milje	16	4	2	10	20	30	10
Gorica	13	4	1	8	15	29	9
Postojna	12	4	1	7	21	33	9
Piran	9	3	1	5	9	17	7
Pulj	15	2	3	10	23	40	7
Krmin	13	0	2	11	12	33	2

V lestvici niso upoštevane tekme: Skedenj-Gaslini, Piran-Rudar, Postojna-Torpedo, Tržič-Tovarna strojev-Torpedo, Izola-Gorica.

ALEKSANDER BECK; 74

VOLOKOLAMSKA CESTA

Opajal se nisem samo nad zmago, marveč tudi nad skrivnostjo zmage, ki se je razkrivala mojemu umu. Imamo sile! Njeno ime je... Ne, v tem trenutku še nisem umel, da bi jo nazval po imenu.

9.

Čez nekoliko časa mi je Donskih sporočil po telefonu: v prvih trenutkih je zaseda pobila okrog sto hitlerjevcev: tri ali štirikrat več hitlerjevcev je ostalo živih; naglo so se umaknili in vzpostavili red.

Razvili so se, polegli in začeli z ognjem.

— Dobro. To je tudi tisto, kar je bilo treba dokazati. — sem dejal. — Pozabavaj se z njimi. Naj malce taplajo na mestu. Skrij moje. Toda opazuj okrog sebe.

Zasledoval sem borbo po telefonskih poročilih. Najprej so Nemci odgovorili z ognjem iz strojnic, pušk in mitraljezov; nato so proti našemu vodu začeli delovati minometi. V tem je takrat obstojala ena izmed prednosti hitlerjevske vojske — množica minometov Motorizirana pehota je vozila s seboj na kamionih minometa, ki so bili naloženi kot polena.

Borci so se umaknili v zakloniščа. Nemška patrola, ki se je približala gozdu po dvournem puškarjenju, je bila pričakana z ognjem. Vod je živel, vod je držal cesto.

Po telefonu sem obvestil komandirje čet o poteku boja ter jim ukazal, naj takoj sporočijo to vest borcem, da bi vedeli, kako njihovi tovariši tolčejo Nemce.

Komandir druge čete Sevrjukov, umirjeni štiridesetletni podporočnik, je odgovoril:

— Borci že vedo, tovariš kombat.

— Od kod?

— Deluje, tovariš kombat, brezžični vojaški telefon.

Čutiti je bilo: Sevrjukov je govoril z nasmeškom.

— Kakšen telefon?

— Prišli so ranjenci, tovariš kombat. In pripovedujejo ter drug drugemu vpadajo v besedo. Strmim, tovariš kombat...

Sevrjukov je nekoliko pomislil, preden je izrekel svojo misel.

Tudi jaz sem ga poslušal z nameškom, z zanimanjem.

— Strmim, tovariš kombat... Možje so ranjeni — saj to je vendar trpljenje, bolečina — toda vsi so veseli. Pokazali smo jim, pravijo. In — ali —